

23.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 stycznia 1934 r.

o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“.

Na podstawie art. 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Pań-

stwowe“ (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 89, poz. 705) zarządza się co następuje:

C z ę ś ć I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. (1) Rozporządzenie niniejsze normuje stosunek służbowy pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“, nazywanego w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia „P. K. P.“:

1) mianowanych na stanowiska etatowe i zwanych pracownikami etatowymi,

2) zaliczonych w poczet pracowników, wykonywujących stałe zajęcia służbowe i zwanych pracownikami stałymi,

3) odbywających służbę przygotowawczą na stanowiska etatowe i zwanych praktykantami.

(2) W postanowieniach wspólnych dla wszystkich kategorii pracowników nazywa się w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia pracowników etatowych, stałych i praktykantów pracownikami.

§ 2. (1) Stanowiska etatowe, stałe zajęcia służbowe, przywiązane do stanowisk tytuły służbowe i do stałych zajęć nazwy służbowe w przedsiębiorstwie „P. K. P.”, określa Minister Komunikacji.

(2) Jeśli w poszczególnych przypadkach nie postanowiono inaczej, rozumie się przez wyrażenie „stanowisko”, używane w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia w postanowieniach wspólnych dla wszystkich kategorii pracowników, również i stałe zajęcia służbowe pracowników stałych oraz służbę przygotowawczą praktykantów.

§ 3. Stosunek służbowy pracowników, objętych niniejszym rozporządzeniem, jest publiczno-prawny; może on być zmieniony, zawieszony lub rozwiązany wyłącznie na podstawie przepisów prawa publicznego, a w szczególności postanowień niniejszego rozporządzenia.

§ 4. (1) Nadanie charakteru pracownika etatowego następuje przez mianowanie, nadanie charakteru pracownika stałego—przez zaliczenie w poczet pracowników stałych, nadanie zaś charakteru praktykanta — przez przyjęcie do służby przygotowawczej na stanowisko etatowe.

(2) Władza, która mianuje lub zalicza pracownika, oznacza w piśmie o mianowaniu stanowisko, grupę uposażenia i termin ważności mianowania, w piśmie zaś o zaliczeniu kategorię płacy i termin ważności zaliczenia.

(3) Władza, która przyjmuje praktykanta, oznacza w piśmie o przyjęciu stanowisko, na które przyjęty ma odbyć służbę przygotowawczą, termin zgłoszenia się do służby oraz grupę uposażenia, jeśli praktykant będzie je otrzymywał w czasie służby przygotowawczej (§ 9).

§ 5. (1) Właściwa władza mianuje pracowników na stanowiska etatowe, zalicza w poczet pracowników, wykonywujących stałe zajęcia służbowe i wyznacza pracowników stałych do zajęć innego rodzaju, biorąc pod uwagę wymagane kwalifikacje i przygotowanie służbowe kandydatów.

(2) Mianowanie pracownika etatowego na wyższe stanowisko lub wyznaczenie pracownika stałego do zajęcia wyższego rodzaju może nastąpić bez zmiany uposażenia -albo z jednoczesnym przyznaniem wyższego uposażenia.

(3) Minister Komunikacji ustala stosunek hierarchiczny stanowisk służbowych.

§ 6. (1) Ogólne warunki mianowania pracownikiem etatowym, zaliczenia w poczet pracowników stałych lub przyjęcia w charakterze praktykanta są następujące:

1) obywatelstwo polskie; do obywateli Wolnego Miasta Gdańska stosuje się postanowienia obowiązujących traktatów i umów;

2) zdolność do działań prawnych;

3) nieposzlakowana przeszłość (§ 7);

4) nieprzekroczony 30 rok życia;

5) zdolność fizyczna, wymagana na stanowisku, na które mianuje się (zalicza, przyjmuje) pracownika;

6) znajomość języka polskiego w mowie i piśmie, tudzież wykształcenie i rodzaj wiadomości lub praktyki zawodowej, wymaganych w danych działach służby lub na danych stanowiskach;

7) dopełnienie obowiązku czynnej służby wojskowej.

(2) Warunek nieprzekroczenia 30 roku życia nie jest wymagany, jeśli pracownik bezpośrednio przed mianowaniem (zaliczeniem, przyjęciem) pozostawał w służbie państwowej lub kolejowej, do której wstąpił przed ukończeniem 30 roku życia. Pracownik stały może być mianowany pracownikiem etatowym bez względu na wiek.

(3) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od warunków, wymienionych w ust. (1) pkt. 4), 6) i 7).

§ 7. (1) W myśl § 6 ust. (1) pkt. 3) nie mogą być mianowane pracownikami etatowymi, zaliczane w poczet pracowników stałych ani przyjmowane w charakterze praktykantów:

1) osoby, skazane wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych;

2) osoby, skazane wyrokiem sądu karnego za przestępstwa popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek;

3) osoby, wydalone ze służby kolejowej lub innej służby państwowej albo ze służby samorządowej.

(2) Osoba, przeciw której toczy się postępowanie karno-sądowe za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek, postępowanie upadłościowe lub postępowanie o pozbawienie własnej woli, nie może być w czasie powyższego postępowania mianowaną pracownikiem etatowym, zaliczoną w poczet pracowników stałych ani przyjętą w charakterze praktykanta.

(3) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od zasady, wymienionej w ust. (1) pkt. 2) i 3).

§ 8. (1) Poza ogólnymi warunkami, wymienionymi w §§ 6 i 7 mianowanie pracownikiem etatowym lub zaliczenie w poczet pracowników stałych zależy od odbycia co najmniej jednorocznej służby przygotowawczej i złożenia egzaminu, przewidzianego w osobnych przepisach (§ 10).

(2) Zwolnienie częściowe lub całkowite od egzaminów, jako też od służby przygotowawczej, może nastąpić za osobnym zezwoleniem Ministra Komunikacji.

§ 9. (1) Praktykanci mogą być przyjmowani na płatną lub bezpłatną służbę przygotowawczą.

(2) Okres bezpłatnej służby przygotowawczej nie może przekraczać jednego roku.

(3) Odbycie służby przygotowawczej nie daje praktykantowi prawa do żądania, żeby go mianowano pracownikiem etatowym.

§ 10. Minister Komunikacji wydaje szczególne przepisy o mianowaniu na stanowiska etatowe, zaliczaniu w poczet pracowników wykonywujących stałe zajęcia służbowe i przyjęciu na służbę przygotowawczą, oraz o zdolności fizycznej, wykształceniu i rodzaju wiadomości lub praktyki zawodowej, wymaganych od pracowników przy mianowaniu, zaliczeniu i przy przyjęciu na praktykę. Minister Komunikacji określa także czas i program służby przygotowawczej oraz egzaminy, wymagane w danym dziale służby.

§ 11. (1) Pracownik powinien objąć służbę w terminie, wyznaczonym przez tę władzę, która go mianowała, zaliczyła lub przyjęła na służbę.

(2) Mianowanie, zaliczenie lub przyjęcie jest nieważne, jeśli pracownik w ciągu czternastu dni po wyznaczonym terminie, nie objął służby i nie usprawiedliwił zwłoki.

§ 12. (1) Pracownik, mianowany etatowym lub zaliczony w poczet pracowników stałych, składa wobec właściwego zwierzchnika przysięgę służbową, praktykant zaś przed objęciem służby — przyrzeczenie służbowe.

(2) Minister Komunikacji ustala brzmienie i sposób składania przysięgi służbowej i przyrzeczenia służbowego.

(3) Odmowa złożenia przysięgi służbowej lub przyrzeczenia pociąga za sobą unieważnienie mianowania, zaliczenia lub przyjęcia.

§ 13. (1) Niedopuszczalne jest zatrudnianie pracownika w taki sposób, żeby wchodził w stosunek bezpośredniego zwierzchnika lub podwładnego do swego małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego, do przysposobionego lub przysposabiającego bądź też krewnego w linii bocznej do czwartego stopnia pokrewieństwa albo powinowatego do trzeciego stopnia powinowactwa włącznie.

(2) Pracownicy kasowych i gospodarczych jednostek służbowych P. K. P. nie mogą pozostawać w stosunkach rodzinnych, wymienionych w poprzednim ustępie, do osób zatrudnionych w nadzorczych jednostkach rachuby i kontroli.

(3) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od postanowień wymienionych w ustępie 1) i 2).

§ 14. (1) Czas służby liczy się od dnia jej objęcia.

(2) Do czasu służby nie wlicza się okresów powyżej 30 dni, za które pracownikowi nie przysługuje uposażenie, chyba że rozporządzenie niniejsze w poszczególnych postanowieniach stanowi inaczej.

(3) Minister Komunikacji określa warunki zaliczania pracownikom do czasu służby na P. K. P. czasu służby państwowej, wojskowej, samorządowej lub pracy zawodowej.

§ 15. Minister Komunikacji ustala zasady prowadzenia ewidencji i statystyki pracowników P. K. P.

§ 16. (1) Dla oceny kwalifikacyjnej służbowych pracownicy podlegają kwalifikowaniu.

(2) Ocena kwalifikacyjna składa się z opinii co najmniej dwóch zwierzchników służbowych, powołanych do wykonywania nadzoru służbowego.

(3) Ustanawia się następujące stopnie oceny kwalifikacyjnej:

dobry, dostateczny, niedostateczny.

(4) O niedostatecznej ocenie kwalifikacyjnej zawiadamia się pracownika na piśmie.

(5) Od oceny kwalifikacyjnej niema odwołania.

(6) Słuszność oceny kwalifikacyjnej niedostatecznej sprawdza się z urzędu przez dochodzenie służbowe.

(7) Sposób, terminy kwalifikowania, oraz wyznaczanie zwierzchników służbowych, powołanych do kwalifikowania, postępowanie przy sprawdzaniu niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej, jak również stanowiska, na których pracownicy podlegają kwalifikowaniu, określają przepisy, wydawane przez Ministra Komunikacji.

§ 17. (1) Doręczenie decyzji (orzeczeń i zarządzeń) w sprawach wynikłych z niniejszego rozporządzenia, jest ważne i powoduje bieg terminów; jeżeli nastąpiło do rąk pracownika, jego pełnomocnika, w razie zaś nieobecności pracownika na służbie lub w domu oraz nieustanowienia pełnomocnika — zastępczo do rąk jego dorosłego domownika.

(2) Decyzje, od których służy pracownikowi prawo odwołania (§ 18), doręcza się za pokwitowaniem.

(3) Odmowa przyjęcia decyzji przez pracownika jest równoznaczną z doręczeniem.

(4) Jeżeli nieznanne jest miejsce pobytu pracownika, który nie ustanowił pełnomocnika, albo też gdy pełnomocnik lub domownik odmawia przyjęcia pisma, zawierającego decyzję, wówczas obwieszcza się je przez wywieszenie w widocznym miejscu w urzędzie, do którego personelu należy pracownik. Doręczenie uważa się za dokonane po upływie siedmiu dni od dnia wywieszenia pisma.

§ 18. (1) Jeżeli rozporządzenie niniejsze inaczej nie postanawia, pracownik może od decyzji w sprawach, wynikłych z niniejszego rozporządzenia, wnieść drogą służbową (§ 21) odwołanie na piśmie do władzy wyższej, której orzeczenie jest ostateczne.

(2) Odwołanie należy wnieść w terminie czterynastodniowym.

(3) Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia decyzji. Niedziele i święta ustawowe nie wstrzymują ani rozpoczęcia, ani biegu terminów. Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto ustawowe, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy z kolei dzień powszedni.

(4) Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo, zawierające odwołanie, w urzędzie pocztowym lub telegraficznym na obszarze Państwa albo Wolnego Miasta Gdańska.

(5) W razie niezachowania terminu wniesienia odwołania władza odwoławcza może na prośbę pracownika przywrócić termin, jeżeli pracownik udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło bez jego winy, z powodu przeszkód nie do przewidzenia.

(6) Prośbę o przywrócenie terminu może pracownik wnieść wraz z odwołaniem w terminie siedmiodniowym od ustania przeszkody. Nieuwzględnienie takiej prośby nie można zaskarżyć.

(7) Jeśli rozporządzenie niniejsze inaczej nie stanowi (§ 66 ust. (2)), odwołanie nie ma mocy odraczającej.

Część II.

Obowiązki i prawa pracowników.

§ 19. (1) Pracownik obowiązany jest służyć wiernie Rzeczypospolitej, przestrzegać ściśle wszelkich ustaw, rozporządzeń oraz przepisów i instrukcyj służbowych, spełniać czynności połączone z jego stanowiskiem gorliwie, według swej najlepszej wiedzy i woli, strzec interesów Państwa i P. K. P., zapobiegać wszystkiemu, co może szkodzić tym interesom, dbać o mienie, stanowiące własność państwową i P. K. P. albo powierzone im przez osoby trzecie, jak również znalezione na terenie kolejowym.

(2) Pracownik powinien w służbie i poza służbą strzec powagi swego stanowiska, zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej i zaniechać wszystkiego, co mogłoby zakłócić należyty bieg pracy na kolejach lub normalny tok urzędowania.

(3) Zachowanie się pracownika w służbie i poza służbą powinno odpowiadać wymaganiom lojalności państwowej oraz zasadom uczciwości.

§ 20. (1) Pracownik obowiązany jest wykonywać polecenia służbowe zwierzchnika.

(2) Zwierzchnikiem pracownika jest ten, kogo, wedle przepisów organizacyjnych i służbowych lub z mocy osobnego zarządzenia, powołano do kierownictwa albo też do wydawania poleceń służbowych.

(3) Przez wyrażenie „właściwa władza” lub „właściwy zwierzchnik” rozumieć należy organ, powołany do wydawania w zakresie swego działania, określonego w przepisach organizacyjnych, decyzji i zarządzeń, wynikających z niniejszego rozporządzenia.

§ 21. (1) Sprawy służbowe pracowników rozstrzyga się w drodze służbowej. Z prośbami, zażaleniami i odwołaniami podwładny powinien zwracać się ustnie lub pisemnie do bezpośredniego zwierzchnika, który je rozważa i załatwia, albo też przekazuje bezzwłocznie właściwej władzy, jeżeli załatwienie przekracza jego zakres działania.

(2) Prośby i zażalenia, załatwiane w myśl postanowień niniejszego rozporządzenia i innych przepisów przez władze wyższe oraz odwołania wnoszą się zawsze na piśmie.

(3) Zażalenia przeciw zwierzchnikowi podwładny może wnosić wprost do władzy, której ten zwierzchnik bezpośrednio podlega.

(4) Władze zawiadamiają pracowników o swych decyzjach na piśmie, za pośrednictwem ich zwierzchników.

§ 22. (1) Zwierzchnik czuwa nad należytem wykonywaniem czynności służbowych i odpowiedzialniem zachowaniem się podwładnych na służbie.

(2) W związku z tem zwierzchnik jest obowiązany wskazywać podwładnym czynności, które mają wykonywać, zaopatrywać ich w instrukcje, potrzebne do wykonywania służby, zawiadamiać o dotyczących ich przepisach i zarządzeniach służbowych, udzielać potrzebnych wskazówek i pouczeń.

(3) Względem podwładnych zwierzchnik powinien być bezstronny, uprzejmy i stanowczy.

(4) Zwierzchnik powinien zaznajamiać swych zastępców z ogólnym biegiem spraw służbowych i dbać o właściwy podział pracy.

(5) Obowiązkiem zwierzchnika jest wydawanie rzetelnej opinii służbowej o swoich podwładnych.

(6) W razie naruszenia obowiązków służbowych przez podwładnego, zwierzchnik obowiązany jest zbadać dokładnie sprawę i zastosować lub zwrócić się do właściwej władzy o zastosowanie przepisów, zawartych w części IV niniejszego rozporządzenia.

§ 23. Zwierzchnikowi nie wolno wdawać się z podwładnymi w interesy pieniężne, ani też domagać się lub przyjmować bezpośrednio albo pośrednio od nich bądź dla siebie, bądź dla swej rodziny (domowników) podarunków ani innych świadczeń i korzyści, zaofiarowanych w jakiegokolwiek formie.

§ 24. (1) Pracownik obowiązany jest wykonywać wszystkie czynności połączone z jego stanowiskiem i wypełniać w tym zakresie wszystkie zlecenia służbowe, otrzymane od bezpośredniego lub wyższych zwierzchników, jeśli nie sprzeciwiają się one wyraźnie obowiązującym przepisom ustawowym ani nie zagrażają jawnie bezpieczeństwu ruchu.

(2) Jeśli odmowa wykonania zlecenia służbowego z powyższych powodów nie okaże się uzasadnioną, pociąga się pracownika do odpowiedzialności służbowej.

(3) O otrzymaniu zlecenia wprost od wyższego zwierzchnika pracownik powinien zawiadomić bezpośredniego zwierzchnika.

(4) Wobec zwierzchnika i innych pracowników starszych stanowiskiem pracownik powinien zachowywać się z należytych szacunkiem i odpowiedzialnie do wymagań dyscypliny służbowej; w stosunkach wzajemnych pracownicy obowiązani są zachowywać się uprzejmie i popierać przy spełnianiu zadań służbowych.

§ 25. Na zlecenie zwierzchnika, wydane w razie koniecznej potrzeby, uzasadnionej ważnymi względami służbowymi, pracownik obowiązany jest załatwiać również i takie czynności służbowe, które nie są wprawdzie przywiązane do zajmowanego przez niego stanowiska, jednakże odpowiadają jego przygotowaniu służbowemu lub zawodowemu.

§ 26. (1) W nagłych wypadkach, zagrażających bezpieczeństwu ruchu, ciąży na każdym pracowniku obowiązek samorzutnego objęcia posterunku w znanej mu gałęzi służby, opuszczonego przez innego pracownika.

(2) Nadto każdy pracownik ma obowiązek współdziałać przy zapobieganiu wszystkiemu, co grozi niebezpieczeństwem dla ruchu, zagraża życiu ludzkiemu, mieniu Państwa lub P. K. P. albo mieniu osób trzecich, powierzonymu P. K. P. Jeśli tylko leży to w jego mocy, pracownik powinien przedsięwziąć niezwłocznie wszystkie możliwe dla niego środki w celu uchylenia niebezpieczeństwa i udzielenia pomocy, oraz zawiadomić właściwe organa P. K. P.

§ 27. O wszelkich zauważonych nadużyciach służbowych, popełnionych przez innych pracowników P. K. P., bez względu na zajmowane przez nich

stanowiska, pracownik obowiązany jest donosić bezpośrednio zwierzchnikowi, następnemu zaś kolegi zwierzchnikowi wtedy, gdy nadużyć dopuści się jego bezpośredni zwierzchnik.

§ 28. (1) W stosunku do publiczności, a w szczególności do osób korzystających z usług kolei, pracownik powinien postępować bezstronnie i bezinteresownie, zachowywać się uprzejmie, lecz stanowczo, nie dopuszczając do naruszenia istniejących przepisów, w razie zaś przekroczenia ich spowodować pociągnięcie winnych do odpowiedzialności.

(2) Pracownikowi nie wolno żądać ani przyjmować podarunków, wynagrodzenia pieniężnego ani innych korzyści materialnych albo osobistych, ofiarowanych, w związku z jego stanowiskiem lub spełnianiem czynności służbowych, bezpośrednio lub pośrednio jemu lub jego rodzinie, ani też czemkolwiek przyczynić się do tego, żeby nastąpiło zafiarowanie.

§ 29. (1) Pracownik obowiązany jest zachowywać w tajemnicy sprawy służbowe bez względu na to, w jaki sposób powziął o nich wiadomość, jeśli władze wyraźnie uznały lub oznaczyły takie sprawy jako tajne, oraz gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne, względy służbowe albo interes osób, korzystających z usług kolei.

(2) W sprawach, wymienionych w ust. (1) pracownik powinien zachować tajemnicę także wobec innych pracowników, z wyjątkiem tych, którym jest obowiązany donosić o takich sprawach służbowo. Właściwa władza może w poszczególnych przypadkach zwalniać pracowników od obowiązku dochowania tajemnicy służbowej. Zwolnienie następuje na piśmie.

(3) Pracownikowi nie wolno informować osób niepowołanych nawet o takich sprawach służbowych, które nie mają charakteru spraw tajnych.

(4) Bez pozwolenia właściwej władzy nie wolno pracownikowi w żadnej formie wytaczać w prasie spraw, dotyczących jego stosunku służbowego, jak również działalności P. K. P.

§ 30. (1) Pracownik obowiązany jest przestrzegać ustalonego czasu pracy.

(2) W wyjątkowych przypadkach, jeśli wymagają tego względy służbowe, pracownik obowiązany jest na polecenie zwierzchnika, pełnić służbę także poza ustalonymi godzinami pracy.

(3) Przepisy o czasie pracy pracowników wydaje Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

(4) Minister Komunikacji władny jest wydawać zarządzenia o ograniczaniu liczby dni pracy w miesiącu i niezatrudnianiu w oznaczone dni pracowników na służbie.

§ 31. Pracownik obowiązany jest donieść natychmiast bezpośrednio zwierzchnikowi o każdej przeszkodzie do pełnienia służby, wywołanej czy to chorobą czy innymi uzasadnionymi powodami. Zwierzchnik może żądać udowodnienia tej przeszkody.

§ 32. Pracownik obowiązany jest na każde polecenie władzy poddawać się badaniu lekarza kolejowego lub kolejowej komisji lekarskiej.

§ 33. (1) Opuszczenie przez pracownika posterunku służbowego lub wydalenie się z lokalu służbowego w godzinach pracy może nastąpić jedynie za pozwoleniem zwierzchnika.

(2) Samowolne opuszczenie bądź uchylenie się od służby pociąga za sobą odpowiedzialność służbową.

(3) Jeśli samowolna nieobecność pracownika na służbie trwa dłużej niż 7 dni, właściwa władza może rozwiązać z nim stosunek służbowy.

(4) Takie rozwiązanie stosunku służbowego powoduje utratę wszelkich praw z tego stosunku (wynikających).

§ 34. (1) Pracownik obowiązany jest mieszkać w miejscowości, w której pełni służbę, podać zwierzchnikowi dokładny swój adres i donosić o każdej jego zmianie.

(2) Właściwa władza może na prośbę pracownika pozwolić na obranie innego miejsca zamieszkania pod warunkiem, że pracownik będzie mógł punktualnie i bez przeszkód czynić zadość wszystkim obowiązkom służbowym.

(3) Właściwa władza może w razie koniecznej potrzeby uzależnić od swego pozwolenia wydalanie się z miejsca zamieszkania pracowników pewnych kategorii nawet poza godzinami pracy. W nadzwyczajnych okolicznościach ograniczenie takie może zarządzić czasowo także bezpośredni zwierzchnik pracownika.

(4) Pracownik służby wykonawczej, związanej z ruchem pociągów, powinien przed każdorazowym opuszczeniem miejsca stałego zamieszkania zawiadomić o tem bezpośredniego zwierzchnika, podając zarazem miejsce chwilowego pobytu i adres.

(5) Pracownikowi nie pełniącemu służby z powodu choroby, stwierdzonej przez lekarza kolejowego, właściwa władza może pozwolić na pobyt poza stałym miejscem zamieszkania na czas oznaczony przez lekarza kolejowego. Pracownik jest obowiązany podać wówczas dokładny swój adres.

§ 35. (1) Stawienie się na służbę w stanie nietrzeźwym lub pełnienie jej w tym stanie pociąga za sobą, prócz odpowiedzialności służbowej, niedopuszczenie pracownika do służby lub usunięcie go od pełnienia służby.

(2) Stwierdzenie stanu nietrzeźwości pracownika następuje w formie protokołu, spisane go w obecności lekarza kolejowego albo w inny wiarogodny sposób.

(3) Usunięcie pracownika z powodu jego stanu nietrzeźwego od pełnienia służby lub niedopuszczenie go do służby jest równoznaczne z samowolnym uchyleniem się od służby.

§ 36. (1) Właściwa władza może przenieść pracownika w tej samej lub do innej miejscowości:

1) z urzędu,

2) na prośbę pracownika.

(2) Przeniesienie może nastąpić na takie samo, równorzędne lub inne stanowisko, odpowiadające jednak przygotowaniu służbowemu lub zawodowemu pracownika z zachowaniem posiadanej grupy uposażenia lub kategorii płacy.

(3) Uposażenie pracownika, przeniesionego na własną prośbę na stanowisko niższe, należy obniżyć,

Jeżeli dotychczasowe uposażenie przekracza najwyższe uposażenie, jakie w myśl przepisów mogą otrzymywać pracownicy na tem stanowisku.

(4) Dla umożliwienia przeniesionemu pracownikowi przesiedlenia się do nowej miejscowości, właściwa władza zwalnia go od pełnienia służby na czas konieczny.

(5) Pracownik może być przeniesiony do służby w Ministerstwie Komunikacji i mianowany funkcjonariuszem państwowym.

§ 37. Minister Komunikacji wydaje przepisy o umundurowaniu pracowników, oraz określa, które kategorie pracowników obowiązane są do noszenia pełnego lub częściowego umundurowania.

§ 38. (1) Pracownika można pociągnąć do odpowiedzialności materialnej za szkodę, wynikłą z jego winy dla P. K. P. skutkiem jego czynności służbowych, co nie wyklucza odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej.

(2) Jeśli winę za szkodę, wynikłą dla P. K. P., ponosi kilku pracowników, a wysokość szkody, wyrządzonej przez każdego z nich nie da się określić, wówczas wszyscy odpowiadają solidarnie.

(3) Zarządzenie o obowiązku zwrotu szkody i o jej wysokości wydaje właściwa władza po przeprowadzeniu dochodzenia.

(4) W dochodzeniu należy przesłuchać pracownika, zbadać świadków, a w razie potrzeby biegłych oraz sprawdzić inne dowody, w szczególności dowody z ksiąg, akt i dokumentów. Pracownik ma prawo zadawać pytania świadkom i biegłym, uczestniczyć w sprawdzaniu innych dowodów oraz przeglądać i sporządzać odpisy z akt dochodzenia.

(5) Zarządzenie powinno być uzasadnione i ma zawierać wskazówki co do odwołania.

(6) Od zarządzenia może pracownik wnieść odwołanie (§ 18).

(7) Zarządzenie władzy odwoławczej jest ostateczne w postępowaniu administracyjnym.

(8) Postanowienia niniejszego paragrafu, dotyczące postępowania przy pociąganiu pracowników do odpowiedzialności materialnej, nie mają zastosowania przy dochodzeniu od pracowników niedoborów P. K. P., powstałych w związku z ich czynnościami służbowymi, ujawnionych przy rewizji kas, jak również przy dochodzeniu należności P. K. P. za przejazdy pracowników, ich rodzin i domowników bez biletów lub za biletami nieważnymi albo niewłaściwymi. W tych przypadkach mają zastosowanie postanowienia specjalne, zawarte w przepisach o uposażeniu i w instrukcjach służbowych.

§ 39. (1) Pracownik, którego ostatecznym zarządzeniem administracyjnym zobowiązano do zwrotu szkody, może w terminie miesięcznym po doręczeniu tego zarządzenia, wystąpić na drodze sądowej przeciw P. K. P. z powództwem o ustalenie, że roszczenie P. K. P. nie istnieje wogóle lub w stosunku do niego w całości lub części. W sporze tym obowiązek udowodnienia istnienia winy i szkody ciąży na P. K. P.

(2) Dla tego rodzaju powództw, wnoszonych przez pracowników na terenie Wolnego Miasta

Gdańska, posiadających obywatelstwo polskie, właściwe są sądy rzeczowo-właściwe w Toruniu.

(3) Powództwo sądowe nie wstrzymuje wykonania zarządzenia administracyjnego.

§ 40. (1) Pracownik, znieważony podczas pełnienia służby lub w związku z jej pełnieniem, obowiązany jest zawiadomić o tem swą właściwą władzę.

(2) Jeżeli zniewagi dopuścił się funkcjonariusz państwowy, samorządowy lub żołnierz, właściwa władza pracownika zawiadamia o tem władzę znieważającego.

(3) Właściwa władza może polecić pracownikowi wniesienie oskarżenia o zniewagę. W razie skazania w tym przypadku oskarżonego i nieściągalności od niego kosztów sądowych, P. K. P. zwracając oskarżycielowi koszty sądowe we wszystkich instancjach.

(4) Skargi sądowo-karne, wytoczonej na podstawie nakazu władzy, nie wolno pracownikowi bez zezwolenia władzy wycofać lub przez niepopieranie oskarżenia spowodować umorzenie postępowania karnego.

(5) Niezastosowanie się pracownika do przepisów, zawartych w poprzedzających ustępach, pociąga za sobą odpowiedzialność służbową.

§ 41. (1) Pracownikowi nie wolno przyjmować takich ubocznych posad, ani też oddawać się takim zajęciom, których wykonywanie byłoby w sprzeczności z jego obowiązkami służbowymi lub z jego stanowiskiem, przeszkadzałoby mu w należytem wykonywaniu czynności służbowych lub mogłoby wywołać uzasadnione podejrzenie o stronnictwo.

(2) Pracownik powinien uzyskać uprzednie pozwolenie właściwej władzy:

1) na każde zajęcie uboczne, przynoszące mu jakiegokolwiek korzyści materialne,

2) na wstąpienie do grona założycieli lub też do zarządu i rad nadzorczych spółek na zysk obliczonych albo na branie udziału w jakimkolwiek przedsiębiorstwie na zysk obliczonym,

3) na założenie lub nabycie przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego.

(3) Zarządzanie nieruchomością własną lub cudzą na podstawie ustawy nie wymaga pozwolenia władzy.

(4) Pracownikowi nie wolno ani bezpośrednio, ani za pośrednictwem osób trzecich:

1) ubiegać się o koncesję na budowę kolei lub na prowadzenie przedsiębiorstwa kolejowego;

2) podejmować się robót budowlanych lub dostaw dla P. K. P., jak również być właścicielem lub zarządcą jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na kolejach;

3) brać udziału w pracach biur przewozowo-reklamacyjnych.

(5) Niedozwolone jest publiczne pełnienie zajęć ubocznych w umundurowaniu.

§ 42. (1) Bez pozwolenia właściwej władzy nie wolno pracownikowi występować w charakterze biegłego w sprawach z dziedziny kolejnictwa lub w których zainteresowane jest przedsiębiorstwo P. K.

P. Postanowienie to nie odnosi się do przypadku, gdy sąd albo władze państwowe lub samorządowe zażądają opinii pracownika jako biegłego.

(2) Pracownik obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić swą właściwą władzę o wezwaniu go jako biegłego do złożenia opinii.

§ 43. Uposażenie i zaopatrzenie emerytalne pracowników określają osobne przepisy.

§ 44. Pracownikowi służy przy pełnieniu służby prawo do ochrony prawnej, przewidzianej dla urzędników w ustawie karnej.

§ 45. W razie złego stanu zdrowia, niewyłącznie jednak pełnienia obowiązków służbowych, właściwa władza może udzielić pracownikowi na podstawie orzeczenia kolejowej komisji lekarskiej, urlopu dla poratowania zdrowia (zdrowotnego).

§ 46. (1) Nieobecność pracownika na służbie wskutek choroby, licząc łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia, może trwać rok u pracowników etatowych, 9 miesięcy u pracowników stałych i 3 miesiące u praktykantów.

(2) Na wyjątki od powyższych postanowień może zezwolić Minister Komunikacji w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

(3) Przy obliczaniu czasu trwania choroby (łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia) liczy się jako przerwy tylko te okresy pełnienia służby, które wynoszą przynajmniej połowę okresu choroby, poprzedzającego zgłoszenie się do służby.

(4) Jeśli pełnienie służby trwało krócej, poszczególne okresy choroby łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia zlicza się razem.

§ 47. (1) Pracownik ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku w porządku ustalonym przez właściwą władzę, w następującym wymiarze:

1) pracownicy umyślowo pracujący:

- a) mający od 1—3 lat służby — przez 14 dni,
- b) mający od 3—10 lat służby — przez 21 dni,
- c) mający od 10—20 lat służby — przez 28 dni,
- d) mający przeszło 20 lat służby — przez 35 dni,

2) inni pracownicy:

- a) mający od 1—3 lat służby — przez 8 dni,
- b) mający przeszło 3 lata służby — przez 15 dni.

(2) Urlop wypoczynkowy w wymiarze określonym w ust. (1) pkt. 1) przysługuje również pracownikom, pełniącym inną służbę, jeśli wyczerpuje ona szczególnie system nerwowy.

(3) Osobne przepisy, wydane przez Ministra Komunikacji, określają kategorie pracowników umyślowo pracujących oraz pracowników wymienionych w poprzedzającym ustępie.

(4) Prawo do urlopu wypoczynkowego ma tylko pracownik, który w ciągu roku pełnił służbę, co najmniej przez siedem miesięcy.

(5) Z ważnych względów służbowych właściwa władza może wstrzymać pracownikowi rozpoczęcie udzielonego urlopu wypoczynkowego lub odwołać go z urlopu; z chwilą, gdy te względy ustaną, właściwa władza umożliwia mu rozpoczęcie lub dalsze korzystanie z urlopu.

(6) Do urlopu wypoczynkowego nie wlicza się przerw w służbie spowodowanych chorobą, nie-

szczęśliwym wypadkiem, odosobnieniem z powodu choroby zakaźnej oraz ćwiczeniami wojskowymi.

§ 48. (1) Pracownik może otrzymać także urlop dla załatwienia ważnych spraw osobistych i rodzinnych najwyżej na siedem dni w roku (urlop okolicznościowy). Urlopu dłuższego można udzielić pracownikowi tylko na poczet przysługującego mu urlopu wypoczynkowego.

(2) Z ważnych względów publicznych Minister Komunikacji może udzielić pracownikowi urlopu z zachowaniem uposażenia na czas, wymagany względami publicznymi.

§ 49. (1) Wyjątkowo, w razie koniecznej potrzeby, właściwa władza może udzielić pracownikowi bezpłatnego urlopu na czas do jednego roku.

(2) Minister Komunikacji może udzielić urlopu bezpłatnego na czas dłuższy od wskazanego w ust. (1).

§ 50. (1) W razie wybrania do izb ustawodawczych w charakterze posła lub senatora pracownik otrzymuje urlop na czas trwania mandatu.

(2) Czas sprawowania mandatu do izb ustawodawczych zalicza się całkowicie do czasu służby.

(3) Działalność pracownika w czasie mandatu i z powodu wykonywania mandatu posła lub senatora nie może pociągać za sobą dla niego żadnych represyj służbowych.

(4) Niezgłoszenie się pracownika do objęcia służby na P. K. P. bez usprawiedliwionej przyczyny, w ciągu czternastu dni po wygaśnięciu mandatu posła lub senatora uważa się za dobrowolne wystąpienie ze służby.

Cz ę ś ć III.

Stosunek służbowy pracowników w czasie pełnienia służby wojskowej.

§ 51. (1) Stosunek służbowy pracownika, powołanego do służby wojskowej na ćwiczenia albo wskutek mobilizacji lub ze względu na bezpieczeństwo Państwa, trwa dalej przez cały czas tej służby wojskowej.

(2) Stosunku służbowego nie rozwiązuje się także z pracownikiem, powołanym do pełnienia czynnej służby wojskowej, którego przed dopełnieniem tego obowiązku, za pozwoleniem Ministra Komunikacji (§ 6 ust. (3)), mianowano pracownikiem etatowym, zaliczono w poczet pracowników stałych lub przyjęto w charakterze praktykanta.

§ 52. Pracownik powinien uzyskać pozwolenie właściwej władzy na dobrowolne wstąpienie do służby wojskowej w czasie mobilizacji lub w ciągu trwania wojny.

§ 53. (1) Pracownik powołany do służby wojskowej w przypadkach wymienionych w § 51 lub za pozwoleniem właściwej władzy dobrowolnie wstępujący do służby wojskowej, powinien po ustaniu obowiązku służby wojskowej zgłosić się bezzwłocznie do służby na P. K. P.

(2) Niezgłoszenie się pracownika do służby kolejowej w przeciągu trzydziestu dni bez usprawiedliwionej przyczyny, oraz wstąpienie ochotniczo do służby wojskowej bez pozwolenia właściwej władzy,

urzuwa się za dobrowolne wystąpienie ze służby na P. K. P.

(3) Pracownika, który z własnej woli pozostaje w służbie wojskowej nadal, chociaż nie jest do tego obowiązany w myśl przepisów, uważa się za dobrowolnie występującego ze służby na P. K. P. z dniem ustania obowiązku do pozostawania w służbie wojskowej.

§ 54. Czas przebywania w niewoli (zaginięcia), do której pracownik dostał się pełniąc służbę wojskową lub kolejową, zalicza się do czasu służby na P. K. P. po stwierdzeniu, że pracownik bez własnej winy dostał się do niewoli lub zaginął.

C z ę ś ć I V.

Odpowiedzialność służbowa pracowników.

§ 55. (1) Naruszenie przez pracownika obowiązków służbowych przez czyn, zaniechanie lub zaniedbanie, zarówno w służbie jak i poza służbą, powoduje niezależnie od sądowej odpowiedzialności karnej lub cywilnej, pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej.

(2) Pracownik ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za występki służbowe, porządkową zaś za wykroczenia służbowe.

(3) Występkiem służbowym jest każde przewinienie pracownika, pochodzące z nielojalności wobec Państwa, złego zamiaru, chęci zysku, lub naruszające dyscyplinę służbową, oraz takie przewinienie pochodzące z niedbalstwa, które zagraża bezpieczeństwu ruchu, naraża istotnie lub może narażać na znacznie większą szkodę własność lub interes Państwa, P. K. P., ich pracowników lub osób korzystających z usług kolei.

(4) Wykroczeniem służbowym jest każde przewinienie, nieposiadające podanych wyżej znamion występków służbowych.

(5) Zbieg kilku wykroczeń lub kilkakrotne ich popełnienie jak również wykroczenie wśród okoliczności szczególnie obciążających kwalifikuje się jako występki.

§ 56. Kary porządkowe są następujące:

- 1) upomnienie,
- 2) kara pieniężna do wysokości 10% należnego za miesiąc uposażenia.

§ 57. (1) Do wymierzania kar porządkowych uprawnieni są właściwi zwierzchnicy w granicach, określonych osobnymi przepisami.

(2) Przed wymierzeniem kary porządkowej należy zbadać zarówno okoliczności, towarzyszące naruszeniu przez pracownika obowiązków służbowych, jak i stopień winy, a pracownikowi należy dać możliwość usprawiedliwienia się.

(3) O nałożeniu kary porządkowej oraz o przyczynie ukarania należy zawiadomić pracownika na piśmie.

(4) Od orzeczeń, nakładających karę porządkową, niema odwołania; pracownik może wnieść zażalenie na orzeczenie, nakładające na niego karę porządkową, do bezpośrednio wyższego zwierzchnika służbowego.

(5) Orzeczenie o nałożeniu kary porządkowej może być z urzędu zmienione lub uchylone przez

wyższego zwierzchnika w trybie nadzoru służbowego.

§ 58. (1) Kary dyscyplinarne są następujące:

- 1) nagana,
- 2) grzywna do wysokości 10% należnego za miesiąc uposażenia na przeciąg czasu od dwu miesięcy do jednego roku,
- 3) przeniesienie do innej miejscowości bez zwrotu kosztów przesiedlenia,
- 4) obniżenie uposażenia o jedną grupę uposażenia albo kategorię płacy,
- 5) obniżenie uposażenia o jedną lub o dwie grupy uposażenia lub kategorie płacy z jednoczesnym przeniesieniem do innej miejscowości bez zwrotu kosztów przesiedlenia,
- 6) zwolnienie ze służby ze zmniejszeniem zaopatrzenia emerytalnego albo też odprawy najwyżej do 50%,
- 7) wydalenie ze służby.

(2) Pracownik, ukarany jedną z kar dyscyplinarnych, wymienionych w pkt. 1), 2) i 3) nie może być w przeciągu jednego roku, a ukarany jedną z kar dyscyplinarnych, wymienionych w pkt. 4) i 5) w przeciągu dwóch lat, licząc od dnia prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego zwierzchnika lub komisji dyscyplinarnej, mianowany etatowym, mianowany na wyższe stanowisko ani też otrzymać wyższego uposażenia.

(3) Kara wydalenia pracownika ze służby pociąga za sobą utratę wszystkich praw, wynikających ze stosunku służbowego.

§ 59. (1) Pracownik w stanie nieczynnym (§ 85) podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu:

- 1) występków służbowych, którego dopuścił się w czasie pełnienia służby,
- 2) popełnienia w czasie trwania stanu nieczynnego takich naruszeń obowiązków, które noszą cechy występków służbowych.

(2) Na pracownika w stanie nieczynnym mogą być nakładane następujące kary dyscyplinarne:

- 1) nagana,
- 2) grzywna do wysokości 10% należnego za miesiąc uposażenia na przeciąg czasu od dwu miesięcy do jednego roku,
- 3) obniżenie uposażenia o jedną lub dwie grupy uposażenia albo kategorie płacy,
- 4) zwolnienie ze służby ze zmniejszeniem zaopatrzenia emerytalnego albo też odprawy najwyżej do 50%,
- 5) wydalenie ze służby.

§ 60. Sumy powstałe z kar pieniężnych i grzywien przeznacza Minister Komunikacji na rzecz instytucyj humanitarnych i kulturalno-oświatowych, utworzonych dla pracowników lub ich rodzin.

§ 61. (1) Właściwi zwierzchnicy nakładają kary dyscyplinarne, wymienione:

- 1) w § 58 ust. (1) pkt. 1), 2) i 3) na pracowników etatowych, stałych i praktykantów,
- 2) w § 58 ust. (1) pkt. 4), 5), 6) i 7) na pracowników stałych i praktykantów,
- 3) w § 59 ust. (2) pkt. 1) i 2) na pracowników etatowych i stałych w stanie nieczynnym,

4) w § 59 ust. (2) pkt. 3), 4) i 5) na pracowników stałych w stanie nieczynnym.

(2) Od orzeczenia zwierzchnika o karze dyscyplinarnej ukarany może odwołać się w ciągu czterech dni do bezpośredniego wyższego zwierzchnika.

§ 62. (1) Kary dyscyplinarne, wymienione w § 58 ust. (1) pkt. 4), 5), 6) i 7) na pracowników etatowych oraz w § 59 ust. (2) pkt. 3), 4) i 5) na pracowników etatowych w stanie nieczynnym, orzekają komisje dyscyplinarne na podstawie przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego.

(2) W razie, gdy uzasadniają to wyniki postępowania dyscyplinarnego, komisja dyscyplinarna może nałożyć jedną z kar wymienionych w § 58 ust. (1) pkt. 1), 2) i 3) lub w § 59 ust. (2) pkt. 1) i 2).

§ 63. Komisje dyscyplinarne są następujące:

1) Komisje Dyscyplinarne przy Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych,

2) Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji.

§ 64. (1) Komisje Dyscyplinarne przy Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych są pierwszą instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych pracowników P. K. P. z wyłączeniem osób wymienionych w ust. (2) pkt. 2).

(2) Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji jest:

1) drugą instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych, załatwianych przez Komisje Dyscyplinarne przy Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych,

2) pierwszą zaś instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych dyrektorów i wicedyrektorów kolei państwowych oraz kierowników innych samodzielnych urzędów P. K. P., podległych bezpośrednio Ministrowi Komunikacji.

(3) Jako instancja druga właściwa jest dla osób, wymienionych w ust. (2) pkt. 2) Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji dla funkcjonariuszów państwowych.

§ 65. Przewodniczących, zastępców przewodniczących i członków komisji dyscyplinarnych mianuje i zwalnia Minister Komunikacji.

§ 66. (1) Organizację komisji dyscyplinarnych, ich właściwość, tryb postępowania dyscyplinarnego, oraz przepisy o kosztach postępowania dyscyplinarnego ustala Minister Komunikacji, przestrzegając zasady, że przewodniczący, ich zastępcy oraz członkowie komisji dyscyplinarnych są w wykonywaniu swoich funkcji samodzielni i niezawisli i że od orzeczenia komisji dyscyplinarnej co do winy i kary, wydanego w pierwszej instancji, może zarówno obwiniony jak i rzecznik dyscyplinarny odwołać się do komisji dyscyplinarnej II instancji.

(2) Odwołanie od orzeczenia komisji dyscyplinarnej odracza wykonanie kary.

§ 67. (1) Dla obrony dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkom służbowym, władza, przy której istnieje komisja dyscyplinarna, mianuje z grona podległych sobie pracowników rzeczniczkę dyscyplinarnego z odpowiednią ilością zastępców.

(2) Prawa i obowiązki rzeczników dyscyplinarnych ustala Minister Komunikacji.

§ 68. (1) Pracownikowi pociągniętemu do odpowiedzialności dyscyplinarnej wolno przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnym przed komisją dyscyplinarną obrońcę z pośród pracowników, zatrudnionych w okręgu tej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, co obwiniony.

(2) Dyrektorzy i wicedyrektorzy kolei państwowych oraz kierownicy innych samodzielnych urzędów P. K. P., podległych bezpośrednio Ministrowi Komunikacji, mogą w przypadku, określonym w poprzedzającym ustępie, przybrać sobie obrońcę z pośród pracowników P. K. P. lub urzędników Ministerstwa Komunikacji.

(3) Prawa i obowiązki obrońcy tudzież przepisy o wyznaczaniu obwinionemu obrońcy z urzędu ustala Minister Komunikacji.

§ 69. Minister Komunikacji może w miejsce właściwego rzecznika dyscyplinarnego delegować jednego z rzeczników dyscyplinarnych, ustanowionych przy Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

§ 70. Współdziałanie władz P. K. P. z władzami administracji ogólnej lub organami Policji Państwowej w dochodzeniu w sprawach dyscyplinarnych pracowników P. K. P. normuje Minister Komunikacji, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 71. Wykroczenie służbowe ulega przedawnieniu po upływie 10 lat od chwili popełnienia.

§ 72. Właściwa władza może na prośbę pracownika zarządzić zatarcie nałożonej na niego kary porządkowej lub dyscyplinarnej, wymienionej w § 58 ust. (1) pkt. 1), 2), 3) i w § 59 ust. (2) pkt. 1) i 2), jeśli pracownik w ciągu co najmniej pięciu lat, licząc od dnia orzeczenia o karze, nie był karany ani w trybie dyscyplinarnym ani porządkowym.

§ 73. (1) Zwierzchnik, nieuprawniony przepisami organizacyjnymi do zawieszania pracowników w służbie, może tymczasowo zawiesić pracownika w służbie w przypadkach, gdy dalsze pozostawienie go w służbie zagraża bezpieczeństwu i ciągłości ruchu oraz w razie stwierdzenia, że pracownik popełnił ciężkie nadużycie służbowe.

(2) Również organ, przeprowadzający rewizję lub dochodzenie, ma w tych samych przypadkach prawo tymczasowo zawiesić pracownika w służbie.

(3) Tymczasowe zawieszenie pracownika w służbie winno być niezwłocznie zgłoszone władzy, uprawnionej do zawieszenia i wymaga jej zatwierdzenia.

§ 74. (1) Właściwa władza ma prawo zawiesić pracownika w służbie, jeśli przeciw niemu toczy się postępowanie karno-sądowe albo jeżeli ze względu na rodzaj i doniosłość zarzucanego pracownikowi naruszenia obowiązków, określonych niniejszym rozporządzeniem, zachodzi konieczność usunięcia go od pełnienia służby.

(2) Zawiadomienie o zarządzonej zawieszce w służbie należy doręczyć pracownikowi na piśmie.

(3) Przeciw pracownikowi zawieszonemu w służbie należy wdrożyć dochodzenie najpóźniej siódmego dnia po dniu zawieszenia.

§ 75. Zawieszenie pracownika w służbie następuje z dniem, w którym:

- 1) sąd karny zarządził względem niego tymczasowy areszt,
- 2) zapadł przeciw niemu nieprawomocny jeszcze wyrok sądu karnego, orzekający dodatkową karę utraty praw publicznych,
- 3) zapadło przeciw niemu nieprawomocne jeszcze orzeczenie dyscyplinarne zwierzchnika lub komisji dyscyplinarnej, opiewające na:
 - a) zwolnienie ze służby (§ 58 ust. (1) pkt. 6)),
 - b) wydalenie ze służby (§ 58 ust. (1) pkt. 7)).

§ 76. (1) W czasie zawieszenia w służbie nie wolno pracownikowi bez pozwolenia władzy wyjechać z miejsca stałego zamieszkania.

(2) Zawieszenie pracownika w służbie kończy się z chwilą prawomocnego zakończenia przeciw niemu postępowania dyscyplinarnego, z wyjątkiem przypadków wskazanych w § 75 pkt. 1) i 2).

(3) Jeśli jednak przyczyny, które spowodowały zawieszenie, przestaną istnieć wcześniej, władza powinna natychmiast uchylić zawieszenie.

(4) Pomimo ustania przyczyny zawieszenia pracownika w służbie, wymienionej w § 75 pkt. 1) i 2) władza może utrzymać zawieszenie nadal w mocy, jeżeli zachodzą warunki wskazane w § 74 ust. (1).

§ 77. Jeśli w przypadkach uchybienia obowiązkom, określonym w rozporządzeniu niniejszem, nie zachodzą warunki wymienione w §§ 74 i 75, ale w interesie służby potrzeba zaraz usunąć pracownika od wykonywania dotychczasowych czynności służbowych, zwierzchnik przydziela go do pełnienia innych czynności, odpowiadających jego przygotowaniu służbowemu i zawiadamia o tem niezwłocznie władzę wyższą.

C z ę ś ć V.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 78. (1) Stosunek służbowy pracownika rozwiązuje się w razie:

- 1) dobrowolnego wystąpienia (§ 79, § 50 ust. (4), § 53 ust. 2) i 3)),
- 2) zwolnienia ze służby (§ 80, § 81, § 82 ust. (2), § 83, § 84, § 85 ust. (2), § 88 ust. (1)),
- 3) wydalenia ze służby (§ 88 ust. (2) i (3)),
- 4) śmierci.

(2) Nadto rozwiązanie stosunku służbowego może nastąpić wskutek samowolnej nieobecności pracownika na służbie (§ 33 ust. (3)).

(3) Pracownikowi, z którym rozwiązano stosunek służbowy, wydaje właściwa władza, na jego żądanie, zaświadczenie, stwierdzające czas i rodzaj odbytej służby.

§ 79. (1) Pracownik może zgłosić władzy na piśmie swoje wystąpienie ze służby.

(2) Wystąpienie ze służby wymaga zgody właściwej władzy.

(3) Przed wystąpieniem ze służby pracownik powinien należycie zdać służbę i zwrócić przedmioty, będące własnością P. K. P., dokumenty, upoważniające do korzystania ze świadomości P. K. P., oraz legitymację służbową.

(4) Decyzję co do zgody na wystąpienie ze służby można odroczyć tylko wtedy, gdy pracownik

pozostaje w śledztwie karnym, gdy wdrożono przeciw niemu dochodzenie służbowe lub gdy zalega z zobowiązaniami pieniężnymi, wynikłymi ze stosunku służbowego.

(5) Jeżeli w ciągu czterech tygodni nie zakomunikowano pracownikowi żadnej decyzji w sprawie jego wystąpienia ze służby, to zgłoszenie jego uważa się za przyjęte.

(6) Przez dobrowolne wystąpienie ze służby pracownik i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego.

§ 80. (1) Właściwa władza powinna zwolnić pracownika ze służby w razie:

1) stwierdzenia braku obywatelstwa polskiego lub obywatelstwa Wolnego Miasta Gdańska,

2) stwierdzenia przez kolejową komisję lekarską trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku,

3) nieobecności na służbie wskutek choroby przez okres czasu, oznaczony w § 46.

(2) Postanowienia ustępu (1) pkt. 2) i 3) właściwa władza stosuje do pracowników w stanie nieczynnym wedle swego uznania.

(3) Pracownika, nieobecnego na służbie wskutek choroby (§ 46), właściwa władza może zwolnić ze służby w każdym czasie, jeżeli zachodzą warunki wymienione w ust. (1) pkt. 2) niniejszego paragrafu oraz w § 81 pkt. 1) i 2).

§ 81. Właściwa władza może zwolnić ze służby:

1) pracownika etatowego:

a) w razie ukończenia przezeń 60 roku życia i osiągnięcia wyслуги emerytalnej, dającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego,

b) w razie ukończenia przezeń 50 roku życia i osiągnięcia wyслуги emerytalnej, stanowiącej podstawę pełnego zaopatrzenia emerytalnego;

2) pracownika stałego:

bez względu na wiek, w razie uzyskania przez niego prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 82. (1) Pracownik etatowy i stały, który ukończył 60 lat życia lub który ukończył 55 lat życia i osiągnął wyslugę emerytalną, stanowiącą podstawę pełnego zaopatrzenia emerytalnego, może sam domagać się zwolnienia ze służby.

(2) Właściwa władza powinna zwolnienie ze służby w terminie najpóźniej do sześciu miesięcy, licząc od dnia wniesienia przez niego prosby.

§ 83. (1) Właściwa władza może zwolnić ze służby bez podania przyczyn za uprzednim trzymiesięcznym zawiadomieniem:

1) pracownika etatowego w ciągu 5 lat, licząc od daty mianowania go na stanowisko etatowe,

2) pracownika stałego w ciągu lat 10, licząc od daty zaliczenia go w poczet pracowników stałych.

(2) Przy obliczaniu okresu 5 lat uwzględnia się czas służby, spędzony w charakterze pracownika stałego bezpośrednio przed mianowaniem na stanowisko etatowe.

(3) Zawiadomienie o zwolnieniu ze służby pracownika, wymienionego w ust. (1) pkt. 1) i 2) nie może nastąpić w czasie:

- 1) nieobecności pracownika na służbie z powodu choroby, stwierdzonej przez lekarza kolejowego,
- 2) urlopu wypoczynkowego,
- 3) odbywania ćwiczeń i służby wojskowej.

§ 84. Praktykanta może właściwa władza zwolnić ze służby według swego uznania w pierwszym roku służby za uprzednim dwutygodniowym a w następnych latach za uprzednim jednomiesięcznym zawiadomieniem, przy zachowaniu postanowień § 83 ust. (3) pkt. 1), 2) i 3).

§ 85. (1) Minister Komunikacji ma prawo przenieść w stan nieczynny każdego pracownika etatowego lub stałego:

1) w razie zmian w organizacji urzędów P. K. P.,

2) dla dobra służby.

(2) Pracownika przeniesionego w stan nieczynny Minister Komunikacji może każdej chwili powołać zpowrotem do pełnienia służby; jeśli jednak powołanie takie nie nastąpi w stosunku do pracowników etatowych w ciągu sześciu miesięcy, w stosunku zaś do pracowników stałych w ciągu trzech miesięcy od chwili przeniesienia pracownika w stan nieczynny, to właściwa władza zwalnia go ze służby.

(3) Pracownika w stanie nieczynnym może właściwa władza każdej chwili zwolnić ze służby, jeśli zachodzą warunki, przewidziane w § 80 ust. (1) pkt. 2) i 3), § 81 i § 82.

(4) Zmiany, zaszłe w stanie zdrowia pracownika lub zgłoszone przezeń władzy po przeniesieniu go w stan nieczynny, nie dają pracownikowi prawa żądania, żeby go zwolniono ze służby na innej podstawie, aniżeli wymieniona w ust. (2) niniejszego paragrafu.

§ 86. Postanowienia § 79 ust. (3) odnoszą się także do wszystkich przypadków zwolnienia pracownika ze służby.

§ 87. (1) Zamiast zwolnić pracownika ze służby w myśl postanowień § 80 ust. (1) pkt. 2) właściwa władza może go pozostawić nadal w służbie na innym stanowisku, odpowiadającym jego przygotowaniu służbowemu, jeśli kolejowa komisja lekarska uznała go za zdolnego do służby na innym stanowisku.

(2) W razie pozostawienia pracownika na jego prośbę na niższym stanowisku, postępuje się według postanowień § 36 ust. (3).

§ 88. (1) Zwolnienie pracownika ze służby następuje wskutek prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego zwierzchnika lub komisji dyscyplinarnej, opiewającego na zwolnienie ze służby.

(2) Wydalenie pracownika ze służby następuje wskutek:

1) prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego zwierzchnika lub komisji dyscyplinarnej, opiewającego na wydalenie,

2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych.

(3) Właściwa władza obowiązana jest wydaląc z służby pracownika etatowego bez postępowania dyscyplinarnego oraz pracownika stałego i praktykanta w razie stwierdzenia, że pracownik uzyskał przyjęcie na służbę, zaliczenie w poczet pracowników stałych, mianowanie na etatowe stanowisko lub przyznanie wyższego uposażenia, przez przedstawienie fałszywych albo nieważnych dokumentów, przez zatajenie skazania wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych bez względu na upływ czasu i niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej.

(4) Zatajenie lub niezgodne z prawdą przedstawienie okoliczności, o których mowa w § 7 ust. (1) pkt. 2) i 3), stanowiących przeszkodę do przyjęcia do służby, powoduje odpowiedzialność dyscyplinarną.

(5) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od postanowień, wymienionych w ust. (3) z wyjątkiem przypadku, gdy pracownik zataił skazanie wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych.

(6) Każde wydalenie pracownika ze służby pociąga za sobą skutki, wymienione w § 58 ust. (3).

Część VI.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 89. Pracownikami etatowymi w rozumieniu § 1 ust. (1) pkt. 1) są pracownicy etatowi i kandydaci na pracowników etatowych, pełniący w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego służbę na P. K. P. i objęci rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 447) i z dnia 8 lipca 1932 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 61, poz. 576).

§ 90. Do kategorii pracowników stałych w rozumieniu § 1 ust. (1) pkt. 2) zalicza się pełniących służbę w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pracowników nieetatowych i pracowników próbnych, objętych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 447) i z dnia 8 lipca 1932 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 61, poz. 576).

§ 91. Skazanie wyrokiem sądu karnego, które w myśl ustaw karnych, obowiązujących na obszarze Państwa Polskiego do czasu wejścia w życie kodeksu karnego z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 571) pociągało za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, stanowi przeszkodę do mianowania, zaliczenia lub przyjęcia w charakterze praktykanta i powoduje zastosowanie do pracownika tych samych rygorów, jak dodatkowa kara utraty praw publicznych.

§ 92. Do pracowników etatowych, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami etatowymi i do pracowników stałych, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami nieetatowymi, nie mają zastosowania postanowienia § 83.

§ 93. Do pracowników stałych, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami nieetatowymi, stosuje się przy pociąganiu ich do odpowiedzialności służbowej w trybie dyscyplinarnym postanowienia, dotyczące pracowników etatowych (§ 61 i § 62).

§ 94. Do pracowników stałych, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami nieetatowymi, niema zastosowania postanowienia § 81 pkt. 2). Do pracowników tych odnoszą się postanowienia § 81 pkt. 1) lit. a) i b).

§ 95. Pracownikom stałym, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami próbnymi, liczy się do okresu 10 lat, oznaczonego w § 83 ust. (1) pkt. 2), czas służby, spędzony w charakterze pracownika próbnego, po 1 października 1929 r.

§ 96. (1) Postanowienia o odpowiedzialności dyscyplinarnej stosuje się do spraw dyscyplinarnych niezakończonych jeszcze prawomocnie w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, przy wznowieniu zaś postępowania dyscyplinarnego również do spraw przeprowadzonych według dawniejszych przepisów dyscyplinarnych.

(2) Właściwa władza może zastosować postanowienia § 72 do kar porządkowych i dyscyplinarnych, nałożonych po 1 września 1929 r. i odpowiadających karom, wymienionym w tym paragrafie.

§ 97. Do pracowników P. K. P., obywateli W. M. Gdańska, stosuje się postanowienia rozporządzenia niniejszego z odchyleniami, wynikającymi — zgodnie z art. 104 traktatu pokoju z dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 35, poz. 200) — z porozumień polsko - gdańskich oraz z prawomocnych decyzji Wysokiego Komisarza Ligi Narodów.

§ 98. (1) Postanowienia § 88 ust. (3) nie mają zastosowania do pracowników, którzy przed 1 września 1929 r. byli pracownikami etatowymi lub nieetatowymi.

(2) Do pracowników tych należy w przypadkach, wymienionych w § 88 ust. (3) stosować rygory przewidziane dla tego rodzaju występów służbowych w przepisach służbowych, którym do dnia 1 września 1929 r. pracownicy ci podlegali.

§ 99. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 100. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 447) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 61, poz. 576).

Prezes Rady Ministrów: *J. Jędrzejewicz*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*